

Forvaltningen av Statens pensjonsfond utland

Sentralbanksjef Øystein Olsen. Innledning til høring om Statens pensjonsfond i Stortingets finanskomiteé.

[Høringen på nett-TV \(Stortinget\) Høringssal 1](#)

Med forbehold om endringer under fremføringen.

Norges Bank forvalter Statens pensjonsfond utland med mål om høyest mulig avkastning over tid, gitt akseptabel risiko. Hovedstyret er tilfreds med at avkastningen både i 2017 og over tid har vært god, og høyere enn avkastningen på den referanseindeksen som Finansdepartementet har fastsatt for forvaltningen.

Det er viktig å holde fast ved målsettingen for investeringene. Begrensninger og pålegg som setter til side avveilingen mellom avkastning og risiko, vil redusere muligheten til å oppnå gode resultater over tid.

De viktigste størrelsene som er avgjørende for fondets resultater på lang sikt, er fastsatt av Finansdepartementet og forankret i Stortinget. Norges Bank har for sin del utviklet forvaltningen i lys av fondets vekst og i tråd med mandatet fra eier. Norges Bank følger flere investeringsstrategier. Strategiene kan deles inn i allokering, verdipapirseleksjon og markedeksponering. Strategiene utfyller hverandre. Vi forventer ikke at alle strategier til enhver tid vil gi meravkastning. Målet er at de samlet, og over tid, gir meravkastning.

I 2017 var avkastningen målt i fondets valutakurv på 13,7 prosent før forvaltningskostnader. Avkastningen var hele 0,7 prosentpoeng høyere enn i referanseindeksen. Over hele 20-årsperioden fra og med 1998 har årlig avkastning målt på samme måte vært på 6,1 prosent, eller 0,3 prosentpoeng høyere enn i referanseindeksen.

Fondets forvaltningskostnader har de siste årene ligget på 0,06 prosent av fondets verdi. Fondet er stort, og selv om forvaltningskostnadene utgjør en liten andel av fondets verdi, blir tallene målt i kroner store.

Norges Bank sikter mot høyest mulig avkastning etter kostnader. Fondet skal forvaltes med betryggende kontroll og risikostyring, og på en ansvarlig og effektiv måte. Hovedstyrets treårige strategiplan beskriver hvordan banken søker å nå denne målsettingen.

I strategiplanen for 2017-2019 ble det blant annet lagt opp til å øke andelen eksternt forvaltning av aksjer i framvoksende markeder og små selskaper. Det gir noe høyere forvaltningskostnader, men erfaringen så langt er at fondets inntekter øker mer. Videre er det i strategien lagt opp til nødvendig videreutvikling av investeringsplattformen for forvaltningen. En ny og sikrere modell for leveranser av IT-tjenester vil bety økte kostnader på kort sikt, men en sikrere og mer effektiv forvaltning av fondet over tid.

Norges Bank vil være ledende internasjonalt i arbeidet med ansvarlig forvaltning. Dette arbeidet er en integrert del av forvaltningen og omfatter blant annet eierskapsutøvelse og utelukkelse på etisk grunnlag. Arbeidet er beskrevet i årsrapporten om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland og i en egen publikasjon om ansvarlig forvaltning av fondet.

I sin forvaltning av fondet, har Norges Bank både en rett og plikt til å gi råd om de viktigste veivalgene i forvaltningen av fondet. Det er en viktig del av bankens oppdrag, og årets stortingsmelding om fondet viser til flere råd som hovedstyret ga Finansdepartementet gjennom 2017.

I fjorårets stortingsmelding la Finansdepartementet opp til å øke aksjeandelen i fondets referanseindeks fra 62,5 prosent til 70 prosent. En økt aksjeandel var i tråd med råd fra blant andre Norges Bank. Stortinget sluttet seg til endringen, og departementet har i samråd med Norges Bank fastsatt en plan for innfasing av økt aksjeandel.

Ved å plassere bredt i aksjer, tar fondet del i den økonomiske veksten og verdiskapingen i store deler av verden. Basert på historiske erfaringer kan vi anta at aksjer vil gi vesentlige bidrag til avkastningen over tid. Samtidig må vi være forberedt på å håndtere store svingninger i fondets verdi i årene som kommer.